

Asprar (també bearn. Palay) o *enasprar* 'proveir d'aspres' [S. xv, *DAg.*]; *+enaspre* («pèsols d'enaspre» 'pèsols de mena tan grossa que cal enasprar-los', *StPol*, 1956); en el part. *enasprat* en el sentit d'"asprivol, asprós, escarpat", bastant usat en escr. Renaix., ús menys tradicional que l'altre però que segurament ha estat criticat amb acerbitat excessiva, i observem que Verdguer ja usa *asprar* en una glossa que posa a *enarbrar* a l'*Ail.* v, 28a); *aspra*; *asprada*; *asprament* [S. xiv]. *Asprejar* [1839, Lab.; 1695, Lacav.]; *asprejament*. *Asprenc*. *Aspreta*.

DERIV. SAVI: *Exasperar* [1500]; *exasperació*; *exasperant*, *exasperatiu*.

Sembla ser una mena de variant de ASPERUS l'adj. *àstec*, *-ega*, 'aspre al gust', que segons *AlcM* s'usa al Baix Camp i a Tortosa, però que és sobretot molt viu en el Maestrat («com lo codony», Ga. Girona, s. v.), i hi té també els sentits figurats de 'dur, aspre de fer o de sofrir' («quina pena més *àstega* de passar»); «la serra / sos *àstecs* toçals enfla» (*Seidia*, 101), «per quin antoix, per quina bogeria, / la empresa fàcil *àstega* ham de fer?», *ibid.*, 46, 278); no serà degut a influència de *fàstic*, com diu *AlcM*, puix que *àstec* és adjectiu i de sentit allunyat; l'àrea em faria pensar en una alteració mossàrab de ASPERUM (ço que almenys ja donaria compte de la *e* postònica), i potser, amb influència d'algun mot àrab⁹ vagament semblant, ajudant a la tendència espontània de l'àrab a eliminar les consonants P (so que no existeix en àrab): 'aspre' és *áp̄ras̄*; 'dur' i 'rude' tenen encara trads. més diferents; i d'altra banda (o en conjunció amb això) podria haver-hi influència d'algun adjectiu merament romànic de sentit que sigui verament semblant; sigui com vulgui hi ha *àrtic* 'eixut' a l'Horta d'Alacant (que sento a Mutxamel, 1963) on sembla haver-hi combinació d'*àstec* amb *èrt*, *èrtic*, 'rígid', de manera que es pot tractar d'aquest, més que més tenint en compte que, no gaire lluny d'allí, a Pego i la Vall d'Ebo, em diuen que s'usa *astenc* per a l'aigua («terres *àrtiques*», Mutxamel).

S'aplica aquest a l'aigua de gust aspre, i entre aquestes dues poblacions m'han ensenyat el que en diuen els d'un poble *el Pou Astenc* i els de l'altre *el Pouet Astenc*, perquè té aquest gust (1963); ara bé, això coincideix notablement amb l'adjectiu prov. *estén*, *-nco* «opressé par la douleur ou la fatigue»: «rauco, desalenado, *estenco*, / s'èro arrestado ---», *Mireio* vi, 71.1; sens dubte això pròpiament significa «éteint» (*caléu estén* 'gresol apagat'), «engoué», «sufoqué» (*TdF*), de manera que és EXTINCTUS i encara funciona com a participi de *estegne* 'apagar'; de manera que *estenco* pot ser una alteració per influència del sufix provençal *-enc*, *-enco*, de *estent*, *-encho*, també però en mossàrab es pogué passar de EXTINCTUS a *estenc* pel mateix canvi de sufix, i *àstec* podrà resultar d'algun compromís d'això amb ASPERUS, ERCTICUS (> *èrtic*) o ARIDUS ~ *àrreu* (veg. EIXARREIT) (el grup del bal. *estugós* sembla més llunyà per la forma i també coincideix ben poc pel sentit). *Asteria* 'sequedat' (Valls). Mentre que altres valencians han

usat amb aquest valor *+estícia* 'escassedat d'aigua': «quan pujen per *estícia d'aigua* canten el verset *pluviam de coelis* --- i quan tenen saó canten el *gratiam de coelis*», JPuig (*El Camí*, 12-v-1934) ço que es pot interpretar com a prolongació semiculta del nominatiu *absténtio* 'privació' amb influència del sufix *-ícia* ajudant a la simplificació fonètica de *nç > ç*. És clar que hi ha influència recíproca entre aquests diversos mots, encara que no sempre és clar de quin parteix el corrent.

¹ *La Vie Pastorale dans les Pyrénées Centrales*, P. 1914, p. 111. — ² Per la forma, doncs, el que a la Garrotxa en diuen *escalars*: ni més ni menys d'aquesta forma, només que usat per enfilar-se per un cingle (en alguns punts, a un arbre alt). — ³ Que el cast. *espárrago* que encaparra M. Polge no el preocupi. És el cat. *esparra* 'barra de tronc que tanca un camí', etc., germanisme conegut (potser sense relació amb *aspre* o, màxim, resultant d'un encreuament dels dos), que en algun punt s'altera en *espàrrac* per etimologia popular ASPARAGUS: menys viu en castellà i crec que allí manllevat del català. — ⁴ Com ja va observar Ronjat (*Rom.* LII, 188) les formes delfineses (*égro*, *yégro*, «levier») fonèticament són incompatibles amb qualsevol base amb *-GR-* i postulen *-CR-*: per tant ja rebutja Ronjat l'ètimon *AGRU (altrament arbitrari en tots sentits) sota el qual voldria posar-los Wartburg. Cf. FEW, s. v., i REW₁, 296. — ⁵ Per a una possible relació amb això del nom del *Vallespir* i d'un antic *asperés* 'vallespirenc' (?), E. T. C. II, 170. — ⁶ Els aires mossàrabs del nom propi fan sospitar que sigui ASPERATIONE 'enasprament'; propagació de la nasal *-ANTION-*. — ⁷ Força més antic en occità, on ja apareix *aspriu* «rude, grossier» (PDPF) en alguns textos medievals. No és, doncs, inversemblant que la llengua d'oc actués ací de model. — ⁸ Guiter, *Atlas Lexic.* Pag. 63, a distinció de *blat* 'sègol' i *termesó* 'blat de primavera'. — ⁹ Encara que l'estructura del mot és la típica dels adjectius de color, de gust, etc., en àrab, no sembla que hàgim de pensar en un mer arabisme, car les arrels àrabigues de forma semblant no tenen tal significat. Com a factor alterador *asterus*, hellenisme mai popular, no convenceria gens. Pel sentit s'allunyen molt *astütus* i **astrūcus* (encara que fos 'malastruc' i no 'sortós'). Un cat. *astac(h)* 'cranc de mar', que el REW posa en el 738, és una mera confusió de M-Lübke. Un *astigar* (miller *estigar*) mall. 'escarmentar', pròpiament és 'instigar': res a fer ací i que això significuï «fer tornar *àstic*» és una mera invenció del cínic Aladerr (sembla mentida que *AlcM* encara no hagi esborrat del tot les coses que va reportar d'aquest despreocupat ensibornador).

Asquerós, cast. V. DCEC I, 297b *Assabentar*, V. *saber Assaborall*, *assaborar*, *assaborat*, *assaborir*, *-orit*, V. *saber Assacanat*, cast., V. *azacarse*, DCEC I, 344.48 (*azacán*) *Assaciable*, *assaciador*, *assaciar*, V. *saciar* (SATISFER) *Assacsar*, V. *sacsejar* *As-*